

Bréfa- og málasafn, 1953-1956

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Utanríkisráðherra – Utanríkismál – Bréf – Greinar - Henrik Sv
Björnsson - Árnason - Mr. Guðmundsson – Sameinuðu Þjóðirnar – Keflavíkurlflugvöllur – Varnarlið –
Öryggismál – Fiskveiðar – Lögsaga – Varnarmál – 1953 – 1954 – 1955 - 1956

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnmalamaðurinn
Askja 2-12, Örk 6

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Trúnaðarmál.

Herra utanríkisráðherra!

Að beiðni þinni hef ég ásamt Jóni Sigurðssyni, framkvæmdastjóra Alþýðusambands Íslands og Hallgrími Dalberg, fulltrúa í félagsmálaráðuneytinu, gert þá skýrslu, sem hér fylgir.

Var verkaskiftingin þannig að Dalberg tók saman þann kafla, sem lýsir afskiptum félagsmálaráðuneytisins af þessum málum, en við Jón afskiptum Alþýðusambandsins og starfsmannafélagsins og um ástandið eins og það hefur verið á Keflavíkurflugvelli og er í dag. Okkur er ljóst, sem höfum unnið að þessu að skýrsla þessi er alls ekki tæmandi, enda ekki beint ætlast til þess, eftir því, sem mér skildist, enda hefði slíkt orðið mikið verk. Þó höfum við leitast við að taka það helsta fram, gengið framhjá því, sem talist geti persónulegt og reynt að forðast ádeilu á einn eða annan, eftir því sem hægt var.

Það sem tilheyrir hinum liðna tíma, er byggt á ýmsum gögnum, sem eru í vörslu Alþýðusambandsins og félagsmálaráðuneytisins, og erum við, hver okkar sem er, eða allir sameiginlega, reiðubúnir til að leggja þessi skjöl á borðið eða útskýra einstaka hluta skýrslanna, sé þess óskað.

Það, sem að mínum dómi mest ríður á nú fyrir Framsóknarflokkinn, eins og þessum málum er háttað, er að unnt reynist

að koma á einhverjum breytingum til batnaðar sem allra fyrst, því annars er hætt við að fólkið missi trúna á það að nokkur breyting verði og það út af fyrir sig mundi gera erfiðara fyrir ef starfsfólkið snérist á móti þeim, sem að þessum málum eiga að vinna.

Eftir þeim viðbrögðum, sem ég hefi strax orðið var við á Keflavíkurflugvelli hjá Sjálfstæðismönnum er auðvitað að þeir hafa hug á að gera sitt til að ekki takist að breyta miklu til batnaðar þar og er ég fyrir mitt leyti samþægur um að það verður erfiðara verk en flesta mun gruna að koma þessum málum í sæmilegt horf. Eitt er víst og mun koma fram að ef ekki tekst að hafa fyllsta samstarf við Alþýðusambandið og með þeim samtökum, sem fyrir hendi eru hjá fólkinu sjálfu á Keflavíkurflugvelli, verða þessi mál ekki leyst svo vel fari, ekki síst þegar vitað er fyrirfram hvað Sjálfstæðismenn ætla sér og varla láta kommarnir sitt eftir liggja.

Mér er ljóst að okkur hefur ekki tekist í skýrslu þessari, að lýsa ástandinu þannig að við lestur hennar kæmi raunveruleikinn í ljós, að öllu leyti eins og hann er. Því miður. Ástandið er að ýmsu leyti enn alvarlegra enda er ekki því að leynd að það ástand, sem þarna hefur skapast, sem hefur verið fyrir ræfildóm Íslendinga sjálfra, hefur verið og er ein hin mesta gróðrarstía kommúnista. Mörg dæmi eru til, að sótsvartir íhaldsmenn hafa orðið þarna að kommúnistum á

3 til 4 mánuðum og væri þá ástæða til að ætla að mér og mínum líkum yrði hætt, sem hafa verið ataðir út með kommanafninu svo árum skiftir og jafnvel af okkar eigin flokksmönnum.

Þar sem mér er ljóst, að framtíð Framsóknarflokksins er undir því komin, hvort tekst að koma þessum málum í sæmilegt lag eða ekki, vil ég leggja áherzlu á, að það þarf að hefjast handa eins fljótt og mögulegt er, því fólkið er þegar orðið óholinmótt að bíða eftir að fá aðstoð til að ná rétti sínum. Ennfremur þarf að velja menn í þessi störf, sem ekki hafa orð á sér fyrir að vera, hvorki ofstakismenn gegn hinum erlendu mönnum, eða sérstakar undirlægjur eða dýrkendur þeirra, hvort heldur sem væri mundi gera þeim erfiðara fyrir, jafnvel þó þeir gerðu sitt besta. Ennfremur væri varhugavert að taka menn, sem eru ókunnugir þessum málum, sé annars nokkur kostur.

Ég fór á fund allra ráðherra Framsóknarflokksins í sumar til að ræða við þá um þessi mál og gefa þeim yfirlit yfir hvernig ástandið var þá. Þá var rætt um þann möguleika að Framsóknarflokkurinn tæki þessi mál í sínar hendur. Hvöttu þeir mig allir til að verða við beiðni Alþýðusambandsins að vera trúnaðarmaður þess á Keflavíkurflugvelli, með hliðsjón af því, að flokkurinn tæki Keflavíkurflugvallarmálin í sínar hendur, sem hann hefur nú gert. Er ég minnst fyrst á vinnutap mitt í þessu sambandi kvað fyrirv. forsætisráðherra, að

Það skyldi vera séð fyrir því að ég fengi það bætt. Af þessum sökum hefi ég fralast í þessu um rúmlega tveggja mánaða skeið, eða síðan í júlí-byrjun, án þess að nokkuð yrði gert í þessum málum frekar. Í framhaldi af þessu sagði ég við ráðherrana og (sic) ég byggist að vísu ekki við að mikið yrði gert með minar tillögur í þessum málum um mannaval eða annað, sem þessum málum viðkemur. Sögðu þeir þá allir að þeir myndu einmitt gera mikið með það vegna míns kunnugleika. Nefndi ég þá Jóhannes Eliasson og bætti því við, að honum tryesti ég best, vegna fyrri kynna og ef ég starfaði að þessum málum væri mér mikils virði, hverjir þeir menn væru sem þessi verk ættu að inna af hendi, enda hafa þeir Jóhannes og Dalberg verið mínir lögfræðilegu ráðunautar og hjálparhellur, þegar þess hefur þurft með. Þetta taldi ég rétt að koma hér fram líka. Því er ekki að leynd að Hallgrímur Dalberg er sá maður, sem kunnugastur er öllum þessum málum og hefur sýnt það líka í verki, að hann væri líklegastur allra manna að gera góða og stóra hluti á Keflavíkurflugvelli, Þjóðinni til gagns og sóma, tel ég mjög varhugavert og varla verjandi, ef ekki verður einmitt leitað til slíkra manna.

Ég mundi engu kvíða ef Jóhannes og Dalberg fengjust til að taka þessi vandaverk að sér. Fólkið á Keflavíkurflugvelli treystir þessu, því þeir hafa aðstoðað okkur og við

þekkjum þá. Þeir eru meir inn í þessum málum en aðrir og gætu því hafist strax handqog ég veit líka að Alþýðusambandið mundi telja, að þeir séu frekar líklegir en flestir aðrir að koma þessum málum í samilegt horf, og því standa með þeim.

Ef þessi háttur yrði á hafður er ekki ólíklegt að frekara samstarf væri hugsanlegt milli Framsóknarflokksins og Alþýðuflokksins í náinni framtíð. Ekki einu sinni að þessum málum yrði nokkurnveginn tryggð góð málalok, heldur færu allir frjálslyndir umbótamenn að eygja hið langþráða takmark, að yfirráð íhaldsins væru brátt á enda í okkar landi. Ef hilti undir það langþráða takmark, mundu hinir ungu vor- menn Íslands hefja nýja sókn, til að ná takmarkinu, öllu vinnandi fólki til blessunar og þá mundi Framsóknarflokkurinn verða sterkari en nokkurn tíma fyrr. Ekki veldur sá er varir.

Með flokkskveðju,

Sovétríkjanna. Hefði flugmálastjóri verið í sambandi við rússneska sendiráðið í Reykjavík þessu viðvirkjandi.

Ég man það vel, að ég lét orð falla við Harald við þetta tækifæri, að mér þætti þetta óvenjuleg afgreiðsla, að rússneska sendiráðið stæði í beini sambandi við flugmálastjóra um mál sem þetta. Ennfremur man ég að ég spurði Harald, hvort skilja bæri tilkynningu flugmálastjóra svo, að hann væri að óska heimildar ráðuneytisins til að mega hefja viðræður eystra um loftferðasamning, því ef svo væri, þyrfti ráðuneytið auðvitað að fjalla betur um málið og sjálft að ákveða, hvernig það vildi haga væntanlegum samningum. ~~XXXXXX~~ Haraldur skýrði mér frá því, að hér væri ekki um annað að ræða en tilkynningu frá flugmálastjóra um að hann hefði ákveðið að fara til Moskva til að ræða við starfsbróður sinn þar. Tók ég þá skýrt fram við Harald, að samkvæmt þessu væri hér um ferð að ræða, sem utanríkisráðuneytinu væri óviðkomandi, enda sú ferð ekki farin samkvæmt beiðni eða í umboði þess ráðuneytis. Þyrfti m.a. að hafa það í huga, ef ské kynni, að ferðakostnaðarreikningur kynni síðar að berast frá flugmálastjóra.

Ég taldi í sjálfu sér ekki óeðlilegt, að flugmálastjóri færi þessa ferð, samkvæmt fyrirlagi flugmálaráðherra og í samráði við Flugráð, en hér væri um mál að ræða, sem ekki væri enn komið til kasta utanríkisráðuneytisins, og utanríkisráðuneytið léti ekki frekar til sín taka, fyrr en samningaviðræður hæfust milli fulltrúa þess og sovézkra stjórnvalda.

Að sjálfsögðu mun ég hafa fallist á, að utanríkisráðuneytið sendi símskeyti til sendiráðsins í Moskva til að skýra frá, að flugmálastjóri væri þangað væntanlegur og að útvega þyrfti honum hótélherbergi.

Með sérstakri viðingu,

sign. Henrik Sv. Björnsson.

attain security Iceland
without military occupation.
* X presses precisely our
view of that problem.

we most emphatically
do not - repeat not - wish
to station forces in
Iceland and would be
prepared to send them
only in acute emergency.
W.A.T. designed assure
coordinated defense
planning. partic. probl.
of all parties would be
considered.

he Icel. anticipated that
after the entry into effect
plans would be formulated
for assurance security of

Geol. in face of
emergency incl. f ex.
wh. fac. in Geol. should
be constructed in advance
wh. military, Naval or
Air forces would be
necessary for its
defense in event of
emergency, who should
supply such forces
etc.

1) Að þessi rät: eraga

Þólfendinga til meins nema
afgættur ríðisgj. sta þá,
sem hvers til vísan.

2) Að þessi gefi epp
með megnun þagnivon
um mannvirki, sem til
græna þoma.

3) Að þessi greit: sama
þaupagsald og at öllu
sömu kjöri og Þó-
lfendinga og hafi sama
vinnutíma, ef til
rätningan kemur í
fólki.

4) Að eraginn erleður
þá: útblöggst í öðru
er íslenski megnat-
og tekkit hant í
snygfi.

5) Þess verslunina,
er megnun ofl.

1. We are prepared to negotiate, concurrently with the Defense Agreement question a loan of not more than \$3 million
2. We are prepared to give favorable consideration to a reasonable request for financing the foreign exchange costs of a new cog-plant provided satisfactory arrangements can be made for the purchase of power by the base
3. We are prepared to give sympathetic consideration to a request for P.L. 480 program.
4. We are sympathetic to Iceland's desire for long range economic development and are prepared to consider specific

projects on their merits after conclusions
have been negotiated.

5. We share Icelandic concern about
increasing dependence on Sov. Bloc
trade and are prepared to discuss
any proposals for establishing new
markets or expanding old ones.

ARNASON: Mr. Benediktsson, can you tell us something about the way in which Iceland's foreign affairs have been conducted? I mean the simple mechanics of handling these affairs.

MR. BENEDIKTSSON: That is quite easy. As you know, the same man is king of both Iceland and Denmark. Until 1918 Iceland was treated as part of the Danish kingdom, and it was only at that time that Denmark recognized Iceland's independence. Under the Union Laws of 1918, the king still maintained sovereignty over Iceland; and Denmark continued to conduct our foreign affairs. However, no act of foreign diplomacy on Iceland's behalf was valid without the consent of the Icelandic government.

ARNASON: What happened to this arrangement after the Nazis invaded Denmark?

MR. BENEDIKTSSON: In order that the provisions regarding the functions of the king and the diplomatic service could be fulfilled, it was, of course, necessary that there should be unbroken contact between the two countries. When the Germans invaded Denmark on April 9, 1940, the contact was broken. Moreover from that date, the Danish king and government were prisoners of the invading forces. Under such conditions it was out of the question that they should continue discharging their functions in Icelandic diplomatic and administrative affairs.

ARNASON: What action did Iceland take in the face of this situation?

MR. BENEDIKTSSON: The Icelandic nation had, first, to make temporary provisions for taking into their own hands the sovereignty of the king and foreign diplomatic representation. This was accomplished by a resolution of the Althing on April 10, 1940 - that is, on the day after the German invasion of Denmark.

ARNASON: That was pretty quick work. What did the provisions involve?

MR. BENEDIKTSSON: To begin with, it was decided that the Icelandic government, which

MR. BENEDIKTSSON: at that time consisted of representatives from the three major political parties, should take over the functions of the king. A year later, on May 17, 1941, it was decided to appoint a Regent, and in accordance with that decision Mr. Sveinn Bjornsson was chosen on June 17, 1941.

At the same time Iceland had to build up a diplomatic service in the midst of war conditions; and Ministers have been appointed to Washington and London.

ARNASON: Tell me, Mr. Benediktsson, as an authority on international law, what is your opinion as the constitutionality of Iceland's actions in this crisis?

MR. BENEDIKTSSON: According to the letter of the constitution and the Union Act, these arrangements were, of course, not authorized. Few, however, doubt their legality. Had they not been made, then all administrative affairs in Iceland and its relations to the outside world would have been paralyzed. For instance, the agreement with the United States concerning the defence of our country could not have been made by the Icelandic government. America would have had to negotiate with the Danish Minister of Foreign Affairs and the king at Copenhagen - and both of these are under the iron heel of the German invaders.

ARNASON: That would have been a fantastic situation. Certainly America seems to have recognized the need of your actions.

MR. BENEDIKTSSON: The agreement with the United States, which is the most significant participation of Iceland in international affairs up to this time, is based directly on the fact that both the sovereignty of the king and the Union Act are, at least for the time being, ineffective. The United States, moreover, in this agreement committed itself to the recognition of the full independence and sovereignty of Iceland.

ARNASON: That fact everyone is well aware of. But, I imagine the arrangements made up to this time concerning Icelandic affairs cannot be considered as permanent.

MR. BENEDIKTSSON: No, the provisions which were made on April 10, 1940, and the election of a Regent were temporary expedients. They in no sense represent the final decision as to the form of administration the country should have in the future.

ARNASON: Could you enlarge on this question a bit, Mr. Benediktsson. It is one of interest to all of us.

MR. BENEDIKTSSON: The Althing maintained that Iceland has already secured the right to establish a permanent form of government, as the Union Act with Denmark is in reality out of force owing to Denmark's inability to fulfil its provisions. A final decision on this matter has, however, been held in abeyance, for two reasons. The first of these was that the British occupation was not achieved through agreement with the Icelandic government; and it was not considered wise to make decisions about the independence of the country under such conditions. This reason automatically ceased to exist when the agreement with the United States for the military protection of Iceland came into effect.

ARNASON: And what was the second reason?

MR. BENEDIKTSSON: The second reason is that, according to the Union Act itself, Iceland has the authority to terminate the agreement with Denmark after the end of December, 1943 - that is, at the end of this year. The Althing has repeatedly declared that this authority will be used - and that next year Iceland will become a republic instead of a **kingdom**.

It has been considered proper, partially because of the wish of the United States Government, not to sever the connection with Denmark formally, nor to conclude arrangements for the establishment of an Icelandic republic until the actual time specified - that is, until 1944. But it is taken

MR. BENEDIKTSSON: for granted that this will be done then, and the new constitution, which has already been drafted, will go into effect not later than June 17 of next year - that is on the birthday of Iceland's national hero, Jon Sigurdsson.

ARNASON: That event will give Iceland's national day even greater significance than it now has.

MR. BENEDIKTSSON: Yes, it certainly will. It may seem ridiculous that so small a nation as the Icelandic one should desire to exist as an independent state. But we have our own country, language, and nationality. And the dearly bought experience of past centuries, when the country was treated as a colony and exploited to the detriment of its people, has convinced the Icelanders that their progress and prosperity are in direct relation to their liberty - their independence.

ARNASON: There can be no question about that - certainly not in the minds of Americans, whose bitter fight for their own independence has made them cherish it and understand and applaud the spirit of liberty in other peoples.

It must be particularly difficult for Iceland to be deciding its future in the face of such a world crisis as the present.

MR. BENEDIKTSSON: It is, and it has been the experience of the Icelanders in the past that whenever world affairs have taken a serious turn, their peculiar political status has occasioned added difficulties. It has been so in this war. It was so in the first world war, and it was so during the Napoleonic wars. At that time the people of Iceland were saved from starvation only by the exceptional good will of the British - in spite of the fact that they were then at war with Denmark - to which Iceland was considered to belong.

ARNASON: And now, Mr. Benediktsson, do you have anything you would like to say concerning Iceland's plans for the future?

MR. BENEDIKTSSON: Only that ^{the} Iceland [—] desire~~s~~ above all friendly cooperation with other nations. They desire to have a fixed form of government before the war is over so that they will have the final voice in the arrangement of their own affairs at the peace table.

ARNASON: Those are desires in which Americans heartily concur. Thank you very much, Mr. Benediktsson. It has been a pleasure and an honor to have you with us today.

ANNOUNCER: Listen next week at this same time for another Interview on Iceland. At that time our guest will be Mr. Olafur Thors, member of parliament, and former Prime Minister, who will tell us something about Iceland's economics.

Undanfarin ár hefur verið leitast við að hafa sem allra nánast samstarf milli lýðræðisflokka þriggja - eða þeirra, sem samála hafa verið um sameiginlega utanríkisstefnu - um utanríkismál og sérstaklega varnarmálin. Þetta hefur m.a. komið fram í því, að engum slíkum málum, sem nokkra þýðingu geta haft, hefur verið ráðið til lykta eða af hálfu utanríkisráðherra rétt um þau á almennum vettvangi, nema í fullu samráði við ríkisstjórnina í heild og þar til skipaða fulltrúa flokkanna.

Án tilverknaðar utanríkisráðherra, enaf auðskildum ástæðum varð þetta samstarf nokkru erfiðara en ella á næstu vikunum fyrir kosningarnar nú í sumar. Í þessum málum skapast hins vegar stöðugt ný viðhorf, sem taka þarf tillit til. Sem dæmi um það má nefna hina nýju stefnu, er tekin var á Atlantshafs-réðsfundinum. Í vor að draga úr hraða varnarframkvæmdanna. Ennfremur nauðsynina á að haga verkamannaframboði til Keflavíkur í samræmi við þarfir atvinnulífsins hverju sinni og margt fleira.

M.a. af þessum ástæðum vakti Sjálfstæðisflokkurinn athygli á því strax að afloknum kosningum í sumar að brýn nauðsyn væri á

að hraða myndun nýrrar ríkisstjórnar, því að á meðan stjórnarmyndun stóð fékst mjög treglega samstarf um lausn aðkallandi vandamála, þ.á. m. varnarmála.

Við stjórnarmyndunina var beinlínis um það samið milli stjórnarflokkanna, að öll meiriháttar utanríkis- og varnarmál yrðu rædd í ríkisstjórninni áður en þeim væri ráðið til lykta. Svo var og ákveðið, að skipuð skyldi ný varnarmálanefnd með fulltrúum lýðræðisflokka þriggja, að vísu með nokkuð breyttum verkefnum frá því, sem verið hafði.

Þrátt fyrir þetta liðu sex vikur svo, að utanríkisráðherra hafði ekkert samráð við ríkisstjórnina í heild um varnarmálin né gaf ráðherrum Sjálfstæðisflokksins kost á að fylgjast með neinu, sem í þeim gerðist.

Að þessum tíma liðnum afhenti ráðherran á ríkisstjórnarfundum nokkrar tillögur um varnarmálin. Tillögunum var í meginatriðum tekið vel af Sjálfstæðismönnum, sem þegar í stað sýndu vilja sinn til að ræða þær efnislega, en benta á, að óvíst væri, hvort búið væri að athuga öll atriði þeirra til hlítar. Jafnframt var á það drepið, að varnarmálanefnd hefði ekki starfað langa hríð og Sjálfstæðismenn ekki átt kost að fylgjast með framkvæmd þessara mála. Hins vegar væri uppi þrálátur orðrómur um samningaviðræður Framsóknarflokks-

ins og Alþýðuflokksins um þessi mál.

Í framhaldi af þessum fyrstu umræðum í ríkisstjórninni gerðu Sjálfstæðismenn það að tillögu sinni, að leitað yrði samstarfsþingflokka lýðræðisflokka þriggja um skipun nýrrar varnarmálanefndar og undirbúning viðræðna við Bandaríkin um nauðsynlegar breytingar á varnarsamningunum og framkvæmd hans.

Að nokkrum dögum liðnum lagði utanríkisráðherra enn fram greinargerð um varnarmálin, að verulegu leyti til skýringar fyrri tillögum en með nokkrum viðbótum. Sjálfstæðismenn spurðust þá fyrir um hvað liði ráðstöfunum til frekara samstarfs og efnilegs undirbúnings málsins.

~~Utanríkisráðherra veitir sér undan~~

~~svörum~~ Fjármálaráðherra lýsti því, að utanríkisráðherra hefði verið ætlað að kanna þetta og varð ekki úr frakari svörum.

Þá var og beðið skýringa á sumum hinna nýju atriða á greinargerð utanríkisráðherra. Sú greinargerð hefur ekki fengist.

Hins vegar hefur Tíminn nú birt tillögur þær, sem utanríkisráðherra hafði afhent ríkisstjórninni sem trúnaðarmál. Þær skýringar fylgdu að auðsætt var, að hér var um að ræða fullnaðarákvörðun Framsóknarflokksins. Af öllu þessu er auðsætt, að Framsóknarflokksráðherrarnir hafa haldið þannig þessu máli, að þeir hafa ekki óskað samstarfs við

Sjálfstæðismenn um það.

Ráðherrar Sjálfstæðismanna telja mjög illa farið, að þessi háttur skuli hafa verið tekinn upp. Við teljum, að miklu ráðleggra hefði verið að halda við hinni fyrri samvinnu lyðræðisflokkanna þriggja um varnarmálin og fá tillögu^M og umsögn þeirra Íslendinga, sem kunnugastir eru meðferð þessara mála um, hverjar breytingar væru æskilegar og framkvæmanlegar, enda lögðum við áherzlu á, að slíks samstarfs væri leitað tafarlaust. Á þessari skoðun hafa byggst tillögur Sjálfstæðisflokksins um meðferð málsins, Framsóknarmenn hafa valið aðra aðferð. Við því verður ekki héðan af gert. Sjálfstæðismenn lýsa sig þó enn sem fyrr reiðubúna til að nefna mann í hina umsömdu varnarmálanefnd og munu auðvitað styðja utanríkisráðherra til allra góðra framkvæmda, en benda enn einu sinni á nauðsyn þess, að ~~utanríkis~~utanríkismálum sé haft slíkt samráð fyrir fram, að sem mestar líkur skapist fyrir heilladrjúgu samstarfi.

Menn tala um að "leysa þurfi öryggismálin".

"Öryggismálin", sem svo eru kölluð, er ekkert einstakt mál, stungið fáeinum atriðum, sem hægt er að ^{njúka} ~~njúka~~ í, og leysa í einu lagi. Allt þarf þetta gaumgæfilegrar athugunar við, og vel verður að kanna hvert spor áður en stigið er.

Þegar við myndum okkur skoðun um málið og skýrum það, finnst mér eðlilegt að greina þannig :

1.) Tillögur um, hvernig treysta megi öryggi Íslands útávið.

2.) Tillögur um, hvernig öryggismálum verði bezt komið innanlands, með sérstöku tilliti til yfirvofandi stjórnaldar.

(Ráðstafanir gagnvart væntanlegur skemmdarverkamönnum,

5. herdeildarmönnum (kömmúnistum), svo og vardoðarráðstafanir vegna loftárásarhættu, flutning fólks úr stærri kaupstöðum o.s.frv.)

3.) Tillögur um varanlega lausn öryggismála í landinu.

Auðvitað má segja, að lausn viðfangsefna 1.) og 2.) falli að verulegu leyti saman. Svo væri, ef öryggi Íslands útávið væri treyst þann veg, að gerður væri samningur við Atlantshafsbandalagið um hvernd Íslands. En eiginlega þarf úrlausnin á atriðum 1.) og 2.) ekki að falla saman.

-Leitt

Ef enginn slíkur samningur yrði gerður og yfirhöfuð engar ráðstafanir til að koma í veg fyrir hugsanlega innrás í landið, þá breytir það í sjálfu sér engu um þá nauðsyn að gera varðarráðstafanir gagnvart ofstækismönnum komma hérlandis.

Burt séð frá hinu sérstaka ástandi, er skapast af styrjaldarhættu, er nauðsynlegt að endurskoða þann grundvöll, er við nú stöndum á og varðar lögreglustjórn í landinu og öryggi borgaranna almennt, gagnvart pólitískum ofbeldismönnum og öðrum vörðum.

1.) Leggjum fyrir okkur spurninguna : "Hverjar ráðstafanir er tiltækilegt að gera til öryggis landinu og þjóðinni útávið? Náttúrulega væri rökrétt að spyrja fyrst, eigum við eða er þörf á að gera nokkrar ráðstafanir til varnar gegn árás af hálfu Rússa, og síðan að ræða hverjar.

Eg hef áður rökstutt þá skoðun, að nauðsynlegt sé að gera skjótar ráðstafanir okkur til varnar, og þá er að snda sér að meginatriðinu.

Þær leiðir, er til greina koma, virðast vera Þrjár.

- A. Hin fyrsta er sú, að Íslendingar sjálfir komi sér upp her-sveitum til varnar. B. Önnur, að semja við bandalag Atlants-

hafsríkjanna um hervernd, og hin þriðja, að samið verði við
bandalag Atlantshafsríkjanna um hervernd og jafnframt verði
komið upp íslenskum sveitum til þátttöku í verndun landsins.

Eg vil strax taka það fram, að ég álit þá síðastnefndu
lang skynsamlegasta allra hluta vegna, ef svo yrði álitíð, að
við yrðum að velja einhverja þeirra. En ræðum nú nokkuð
hverja leiðina um sig.

A.) Geta Íslendingar varið landið sjálfir gegn innrásarher,
sem hugsanlega kæmi frá Sovétríkjunum, ef til vill gegnum
Noreg?

Svarið við spurningunni byggist m.a. á þessu : "Hvort
má sín meir, geta Rússa til þess að flytja yfir úthafið
mannaflo og vopn, eða geta Íslendingar almennt til þess að
leggja fram mannafla og vopn.

Sagt er, að Rússar hafi tugi milljóna manna undir
vopnum. Sá mannfjöldi stoðar þó ekki beinlínis í því að
gera innrás í Ísland. Þeir geta ekki flutt hingað nema
takmarkaðan fjölda. Enginn veit um getu Rússa í þessu efni.

Til gamans má geta þess, þótt heimildin sé ekki "alveg
örugg", að Jónas Jónsson telur, að Rússar geti flutt hingað
40 þúsund manns.

Segja má, að á móti mannafla Rússa vegi kunnugleiki okkar á landinu, að auðveldara sé að verja en sækja o.s.frv.

En ég ^{afla} ~~þetta~~ ekki að vera með frekari "spekúlasjónir" um þennan möguleika. Jafnvel þótt aðrar þjóðir bæru uppi allan kostnað og sæu um allan útbúnað handa Íslendingum, þannig að takast mætti að koma upp fámennu, eða ca. 10 þúsund manna vel vopnuðu liði, þá er bersýnilegt, að slíkt er hvergi nærri nægilegt, og má því án frekari bollalegginga útiloka þann möguleika, að Íslendingar geti einir lagt fram nægilegan liðsafla.

B.) Að samið verði við Atlantshafsbandalagið eða Bandaríkin um, að þau taki ein að sér hervernd Íslands.

Auðvitað vilja allir almennilegir menn vera lausir við erlendan her í landinu á friðvænlegum tímum.

En það ástand getur þó skapast, að þungur ábyrgðarhluti væri að gera ekki slíkan samning. Spurningin er fyrst og fremst sú, hvað alvarleg þarf staðan að vera orðin, til þess að gripa megi til slíkrar ráðstöfunar? Hugsum okkur t.d., að Rússar lýstu hreinlega yfir því, að þeir ætluðu að gera innrás í Ísland, með tilliti til styrjaldar við Bandaríkin.

Hver mundi ^{þá} /mótmæla því að gera strax herverndarsamning?

En nú vita það auðvitað allir, að Rússar mundu aldrei vera svo óhygggir að tilkynna komu sína fyrirfram ! Ef þeir koma, þá koma þeir eins og þruma úr lofti, okkur að óvörum. Það vilja þeir a.m.k. áreiðanlega helst.

Nú verða Íslendingar að veða og meta. Eru líkur á innrás af hendi Rússa í dag?

Þeir erlendir menn og innlendir, sem bezt settu að þekkja til ástandsins í heimsmálunum, telja, að hætta sé á styrjöld.

Óþarft er að ræða um þýðingu Íslands í styrjöld milli Rússa og Vesturveldanna. Aðeins lega landsins hefur úrslitaþýðingu. Það vita allir, nema "hin heilaga þrenning", Gylfi, Klemens og Hallgrímur Jónasson.

C.) Þriðja leiðin, sem til greina kemur varðandi öryggi Íslands útávið, er sú, að samið verði við Bandaríkin (Atlantshafsbandalagið) um hervernd, en jafnframt að Íslendingar leggi sjálfir fram mannafla til öryggisþjónustu.

Íslendingar geta ekki einir varið land sitt. En þeir geta þó tekið þátt í því. Ef varnarliðið væri skipað t.d. 30 þúsund mönnum, settu Íslendingar að geta ^{lagt} ~~haft~~ til a.m.k. 4 - 6 þúsund manns. Væntanlega mundi Atlantshafsbandalagið greiða kostnaðinn að mestu.

"Íslendingar eiga ekki að þiggja frelsið að gjöf frá öðrum", eins og Jónas segir.

Ef lýðræðisþjóðirnar þurfa að leggja fram ~~áskilum~~ ^{áskilum} sína til að verja frelsið, þá eiga Íslendingar skyldaust að vera þar með.

Líf æskumanna á Íslandi er nákvæmlega jafnmikils virði og líf brezks eða ameríksks.

Eðli málsins samkvæmt er þó meira í húfi fyrir Íslendinga, ef lítið er á málið frá sjónarmiði þjóðarheildarinnar. En þá er líka vel farið og sæmd að, ef landsmenn lýsa yfir því, að þeir vilji sjálfir aðstoða eftir megni við vörn landsins.

II.

Ef svo færi, að enginn samningur yrði gerður við Bandaríkin um hvernd, þarf samt sem áður að gera öryggisráðstafanir með tilliti til hættunnar af skemmdarverkamönnum, loftárásarhættu o.s.frv.

Margar tillögur eru uppi um þetta. Sumir vilja koma upp "heimavarnarliði", sem sé skipað borgurum, vopnað og haldi æfingar stöku sinnum.

Satt að segja hefi ég enga trú á svoleiðis "her".

Sennilega yrði slíkt lið sundurleitt, óbaráttuhæfur hópur manna "utan-úr-bee".

Fjölgun lögreglunnar í Reykjavík er mun betri leið.

Beztu hugmyndin finnst mér þó, að koma upp föstu liði á Keflavíkurflugvelli, ca. 5 - 6 hundruð manns, sem alltaf væri tiltækilegt að senda til Reykjavíkur eða annað.

III.

Þá er að ræða um varanlega lausn á innanlandsöryggismálunum almennt og án tillits til þeirra sérstöku aðstæðna, sem nú hafa skapað af styrjaldarhættu.

Um forsendur þess, að taka innanlandsöryggismálin til athugunar og varanlegrar úrlausnar ræði ég ekki mikið. Eg tel hiklaust, að í landinu sé ekki til það réttaröryggi, sem hið opinbera er skylt að veita borgurunum, þ.e. vernd gegn yfirgangi eða hugsanlegum ofbeldisaðgerðum af hálfu pólitískra ofstækismanna. Sama er að segja um þá hliðina, sem að ríkisvaldinu sjálfu snýr. Það hefur harla litinn styrk sér til verndar og til upphalds réttarvörzlunni í landinu. Þessi skortur á framkvæmdarvaldi (í þrengri merkingu), þ.e. lögreglu, hefur alltaf verið bagalegur, enda má minnst atburða, sem hafa verið býsna hættulegir, sbr. 30 marz í fyrra. ^{At} Þá tókst að hindra, að til hinna verstu atburða drægi, var ekki ^{at} nema hluta ~~af~~ stjórnarvöldunum að þakka. Skjót viðbrögð ákveðins stjórnmalaflokks áttu sinn þátt í því máli. Þessi vöntun á öryggi innanlands hefur efalaust haft mikil áhrif á allt þjóðlífið.

Það er alveg órannsakað mál, að hve miklu leyti megi rekja núverandi öngþveiti í efnahagsmálum okkar til þeirrar staðreyndar, að ríkisstjórn á Íslandi hefur litið vald á bak við sig. Með þessu er ég á engan hátt að dylgja með það,

að nota ríkisvald til þess að banna "strækur" eða þ.h., heldur skírskota ég til þess, að myndugt ríkisvald veitir ~~á~~ óneitanlega vissu "stabiliteti", vissu jafnvægi í þjóðlífið. Allt er þetta raunar ókannað, og ég hefi því miður engin gögn mér til stuðnings í þessu efni, en þó væri í sjálfu sér ekki óskynsamlegt að draga vissar ályktanir af þeirri staðreynd, að þjóðlíf okkar líkist sannarlega ekki því, sem tíðkast erlendis, að því er varðar samskipti ríkis og borgara. Sbr. hið almenna tillitsleysi til hagsmuna ~~riksins~~ ríkisins

II.

Eg tel, að flestir séu nú orðnir sammála um, að koma einhverju lagi á innanlandsöryggismálin. Fáeinir munu þó vera andvígir því, að ~~að~~hafast nokkuð í þessu efni. (Eg meina aðóvitað aðra en kommúnista, sem helzt af öllu kjósa, að við látum reka undan ~~þí~~ þessum efnum.)

Röksemdir þessara manna eru aðallega tvennskona. Önnur er sú, að við höfum ekki efni á því að halda uppi öryggisþjónustu á neinni mynd.

alltaf
Í sannleika sagt, hefur mér/þótt þetta sjónarmið afar þröngt og bera vott um heldur hokurslegan hugsunarhátt, og síður en svo skilning á kjarna málsins.

Um það, hvað við höfum ~~þá~~ á að ganga langt í þessu efni, má efalaust deila til eilífðar, en hitt er jafn vist, að það hefur engin þjóð efni á því að gæta ekki þess, sem mest er virði, þ.e. frelsis og mannréttinda í eigin landi. -

Menn tala um sparnað, þegar slík nauðsynjamál ber á góma sem öryggismálin, - en á sparnað er minna minnst, þegar Alþingi er að ~~kom~~ moka peningunum í einhverja vitleysuna, sbr. t.d. byggingar skóla, skrauthýsa út um holt og hæðir á þessu landi, í mörgum tilfellum að þarflausu, og svo óteljandi margt annað. Við spörum hinsvegar það, sem sízt skyldi. En það er nú einu sinni svo á okkar landi, að við förum ekki í sparnaðinum eftir reglunni að "eliminera" það, sem við þurfum sízt. - Hitt er svo annað mál, að auðvitað ber að gæta meðalhófs í þessu efni sem öðrum..

Eg vil nú gera grein fyrir, í stuttu máli, tillögu, sem ~~kom~~ ég hef gert um varanlega lausn þessara mála.

Hún er sú, að endurskipuleggja landhelgisgæzluna.

Eg hef rétt þetta við fáeina menn, en þeir eru vantrúaðir á tillöguna, en það stafar af því, að þeir hafa ekki gefið sér tíma til að íhuga málið nánar.

Tillaganir

Tillagan var svofellð :

Að stofnuð verði sérstök landhelgisgæzla, er láti yfir-
stjórn dómsmálaráðuneytisins. Verði fengnir t.d. 300 sjálf-
boðaliðar árlega til þjónustu. Fastri bækistöð verði komið
upp í nágrenni Reykjavíkur. Aldrei verði nema þriðjungur
liðsins við störf á sjó úti. Hinn hlutinn verði við æfingar
og t.d. nám í hagnýtri sjómennsku.

Til þessa liðs mætti gripa, ef á þyrfti að halda.

Til þess að fullt öryggi sé í mannafla til öryggis-
þjónustu, þarf liðið að vera "stationerað" í fastri bækistöð.

Sá er mismunurinn á því að endurskipuleggja landhelgis-
gæzlu og lögreglu, að í landhelgisgæzlu má nota mannskapinn,

þar eru nægileg verkefni. Landhelgisgæzlan sjálf, vita-
þjónusta, björgunarstörf (sbr. að nú eru í notkun 2 björgunar-
skip). Auk þess mætti þjálfa þar unga menn í hagnýtri sjó-

mennsku, en slíkt er vitað mál, að er mikil nauðsyn á fyrir
okkar þjóð, sem praktískt talað lifir af sjómennsku og sjó-
sókn. x)

Hins vegar er í sjálfu sér takmarkað verkefni fyrir
ríksifögreglu. Hún er fyrst og fremst til öryggis og verk-
efni fyrir hana aðeins endrum og eins.

x) Með framkvæmd
þessarar lítlu vörð
slepar frá flugu í
eina löpp. Landhelgis-
gæzlunni skippt í lag
og öryggismálunum öðrum.
útdr. -

Frá ástundarslegu sjómán-
niti vörð mun heyrast
að koma þessu í gegn
en í öðrum málum, m. a. vagna þess hvern
vinsalt þá er að
koma landhelgisgæzlunum
í góðum grundvelli.

SUBJECT: My Discussion with Icelandic Foreign Minister Relative
To Icelandic Defense Force.

Kristján Guðmunsson

At the request of Mr. Andersen, Icelandic Permanent Representative on the NATO Council, I met with Mr. Guðmunsson, the Icelandic Foreign Minister at 10:30 this morning for the purpose of discussing Iceland's contribution to NATO defenses.

Mr. Guðmunsson opened the conference by requesting that I brief him on the subject. I then covered the following points in succession:

Iceland's Strategic Position

All of the Soviet naval forces which threaten our sea lines of communication will come from North Russia and the Baltic. Discounting the use of the Dover Straits, which would be difficult if not impossible, all these forces must pass within sighting distance (radar) of Icelandic territory in order to reach the trans-Atlantic sea lines of communication between North America and Europe. Therefore, the defense installations in Iceland are of enormous strategic value, not only for the defense of Iceland, but for the defense of the trans-Atlantic sea lines, without which NATO could not survive. The radar at air field installations in Iceland provides an invaluable military asset towards the prevention of the entry of Soviet naval forces from these bases into the sea lines of the Atlantic and therefore Iceland occupies a geographical position of strategic importance second to none in all of NATO.

Value of Iceland Defense Force

I pointed out that the Iceland Defense Force, in order to be of any military value must necessarily be in being, in place and operational in peacetime, and, as such, would provide:

- A. A valuable deterrent against Soviet entry into Iceland, and
- B. A nucleus into which could be fed, on outbreak of war, necessary reinforcements for a more adequate defense.

I said that I appreciated the political difficulties associated with the presence of foreign troops on Icelandic soil and I noted that neither Denmark nor Norway had agreed to the establishment of foreign troops on their soil. I stated, however, that both Denmark and Norway do have in existence the necessary national forces to provide a nucleus, first as a deterrent and second as a base for reinforcement, and that this nucleus was invaluable for their defense. I pointed out that the function of the Iceland Defense Force was comparable to that of the national forces of Norway and Denmark.

CONFIDENTIAL

inspections of Soviet and Allied installations in order that we might have warning of each others' intentions, but that the Soviets had rejected his proposals for obvious reasons. I pointed

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

-2-

Effect of Withdrawal of Iceland Defense Force

I pointed out that if the Iceland Defense Force were withdrawn, it would have to be withdrawn to the United Kingdom or the United States. To his question as to why Greenland could not be a withdrawal area, I pointed out that Greenland could not, in peacetime, support a force of this nature.

In event of withdrawal to the United Kingdom or the United States, I stated that it would be impossible to re-enter Iceland before the Soviets could get there ahead of us. Furthermore, the presence of a deterrent nucleus force in Iceland was a far more satisfactory defense than the requirement that Allied forces should re-enter after the Soviets had come in. I said we had discovered in the Pacific campaign that the reoccupation of an island with military forces after an unopposed entry by enemy forces had invariably been an extremely costly operation in life, money and material.

I pointed out that it was not possible to maintain the installations in "moth balls", as it would take a considerable length of time to reestablish the installations in an operating condition and that time, in a case of this kind, was of the utmost importance. I stated that in my estimation it would take from two weeks to a month to re-enter Iceland and establish our present defensive posture there, even without Soviet opposition.

Warning Time

Mr. Gudmunsson informed me that their original conditions for their entry into NATO had specified that there would be sufficient warning time to permit the entry of military forces, and asked did this assumption exist today.

I replied that the matter of military warning of attack was the most valuable military commodity in the world today. I pointed out that the security of the Iron Curtain permitted the Soviets to move and concentrate their forces at random without the knowledge of the West and they are therefore in a position to make important redistributions without our knowledge.

I pointed out that President Eisenhower had proposed a system of aerial inspections of Soviet and Allied installations in order that we might have warning of each others' intentions, but that the Soviets had rejected his proposals for obvious reasons. I pointed

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

-3-

out also that the United States and Canada were jointly spending hundreds of millions of dollars on the Dew Line across Canada in order to give these countries only two hours of warning. These two factors amply demonstrate the military value of warning and its scarcity.

Mr. Gudmundsson then asked me if it would not be satisfactory for the Icelanders to operate all the navigational and radar equipment in Iceland and to this I stated that we would do all possible to eventually bring this about but that even if it were done, its military value without any backup of forces would be only to provide Iceland with two or three hours of warning of Soviet occupation.

Iceland's Entry Into NATO

The Minister put great stress on the 1951 agreement which governs Iceland's entry into NATO and stated that this had not altered but that this was the basis for their present position and the position which they desired to revert to. To this I replied that NATO would, of course, abide by any and all agreements but that a reversion to this situation would result in a tremendous weakening of NATO defensive posture. The Minister then asked had not the threat of war lessened, were not the chances of peace greater today, and to this I replied that any reduction in the threat of war was due more to NATO's solidarity and increased military effectiveness than to any one other factor and that this military effectiveness and solidarity must be preserved at all costs.

Economic Aspects

The Minister stated that Iceland had to remain on friendly terms with the Soviets in order to market their fish. To this I stated that I did not believe that the presence of the American Base in Iceland could in any way affect their friendly relationships with the Soviets or with the added strength to the economy which was produced by trade with the Soviets. I stated that the presence of the American Base had, I believed, contributed considerably to the economy of Iceland and for this reason might have a certain political advantage.

He said that their effect on the economy of Iceland had caused inflation and resulted in certain financial hardships. To this I stated that it was quite practicable and possible to completely isolate the Base from the Icelandic economy and therefore remove all inflationary effects, but I said that I had been informed that Iceland did not desire this, that they had opposed the principle of international competitive bidding and desired that their nationals participate in the economic aspects of the Base development. However, this relationship could be controlled to any degree which the Icelandic Government desired in such a manner, I was sure, as to obviate any ill

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

-4-

effects on the Icelandic economy.

He then raised the question could not the Base be completely fenced in and I replied that I understood that this had been provided for in the recent negotiations. He then raised the question of unauthorized liberties by military personnel, smuggling, etc., and these, I assured him, could be more rigidly and effectively controlled as necessary to meet the political conditions in Iceland.

... all these former war sites which during the war were...
... specific territory in order to meet the...
... of communication between North America and Europe...
... defense installations on Iceland are of strategic importance...
... not only for the defense of Iceland, but for the defense of...
... the Atlantic sea lanes. While NATO Base could not...
... the number of air field installations in Iceland provides an...
... effort aimed towards the prevention of the entry of Soviet...
... these bases into the sea lanes of the Atlantic...
... Iceland occupies a geographical position of strategic...
... importance to NATO.

Role of Iceland Defense Force

I stated that the Iceland Defense Force, in order to be of any military value must necessarily be in being, in place and equipped in peacetime, and, as such, would provide:

- 1. A valuable deterrent against Soviet entry into Iceland, and
- 2. A barrier into which could be fed, in case of an emergency, reinforcements for a more adequate system.

I said that I appreciated the political difficulties associated with the presence of foreign troops on Icelandic soil and I noted that neither Russia nor Norway are opposed to the establishment of foreign troops on their soil. I stated, however, that both Norway and Sweden do have to maintain the necessary national forces to provide a nucleus, first of a defense, and secondly a base for reinforcement, and that this nucleus is fundamental for their defense. I stated that the presence of the Iceland Defense Force was comparable to that of the national forces of Norway and Sweden.

CONFIDENTIAL

... that he would only accept of such...
... Norway had rejected his proposals for...
... I stated

CONFIDENTIAL

In the oral proceedings frequent references have been made to the Icelandic situation. The substance of these is as follows. First, quoting the views of a Swedish organization, it is claimed that the Icelandic people in 1903 established a three-mile limit. This is not correct. The origin of the three-mile limit in Iceland is found in an Agreement of 1901 concluded between Denmark and Great Britain about which the Icelandic people were never consulted. Until that time (1901) fisheries jurisdiction in Iceland was exactly the same as in Norway. The 1812-decree was applied in Iceland as of 1859 (prior to that a 16 mile limit was claimed) and it was always understood that the base-lines were drawn between the headlands of all bays and fjords.

The next argument in the British pleadings is that recently a decree has been issued in Iceland which is said to be obviously copied after and inspired by the Norwegian 1935 decree. This is not correct. The Icelandic decree, as is clearly stated in the memorandum reproduced in Annex 112 of the Rejoinder (at p. of 19), reestablishes the old limit off the North coast of Iceland and therefore, can hardly be called a copy of the 1935 decree.

The third assertion was that this Icelandic decree was not yet in force although this was corrected by the explanation that it was not being enforced against British vessels. This, however, does not tell the whole story. The reason why the 1950 decree, which entered into force in the summer of 1950, did not apply to British vessels was that under the Anglo-Danish Agreement of 1901 British vessels were entitled to a three-mile limit. This Agreement was denounced by Iceland two years ago and was to have expired on October 3rd of this year. At the request of the British Government Iceland temporarily agreed to defer the expiration of the Agreement because of the Hague proceedings. This is the reason why the 1950 decree does not apply to British vessels (although it applies to all others) and not, as the Court might have been led to believe, that Iceland was an instance where "paper-legislation" had been enacted.

As a matter of fact the Icelandic situation explains clearly the unreasonableness of the rigid system advocated by Great Britain. That situation is quite clear and has been forcibly stated again and again by the Government of Iceland. For the Court's convenience that Government's views may be summarized as follows:

1. Iceland has hardly any natural resources other than its coastal fishing grounds. As a matter of fact these fishing grounds provide the condition sine qua non for the survival of the Icelandic nation.

2. Prior to the 1901 Agreement between Great Britain and Denmark the fishing grounds were not in great danger. All the bays and fjords were reserved for the local population and in addition

first a 16 and later a 4 mile limit prevailed. At that time the modern fishing implements had not yet started to ruin the grounds.

3. Lately, the Icelandic people have with great anxiety followed the ever-increasing destruction of the coastal fisheries owing to the presence of the fishermen of ~~many~~ many nations. Consequently, the Icelandic Government made a thorough investigation of the rules of international law in order to ascertain what measures it could take for the protection of the fishing grounds. It reached the conclusion that under international law each State could itself within reasonable limits, based on geographical, economic and other considerations, determine the extent of its fisheries jurisdiction. Investigations in Iceland showed quite clearly that the country is based on a well defined platform or continental shelf on which the valuable breeding grounds are found. Therefore, on April 5, 1948 a law was passed in Iceland which provided that the Ministry of Fisheries could establish conservation zones within the limits of the continental shelf. The decree of 1900 providing for the old limit off the North coast is based on this law.

The Icelandic Government has on several occasions ~~drawn attention~~ stated that it has both the right and the responsibility to protect the fishing grounds on the continental shelf and that this right was not at all limited to three miles. It has also drawn attention to the unreasonable implications of the proposition that a State may reserve for itself the natural resources of the subsoil of the continental shelf but may not prevent other nations from scraping the surface of the shelf and thus destroying the very basis of the State's economy.

We are gathered here tonight to take farewell of Mr. Greenway, Her Britannic Majesty's Minister, and to greet General Öen, who has come here as a result of a special wish of the Icelandic government.

When Mr. Greenway came to our country he had been staying in southern latitudes for a long time. Our changable and cold climate has therefore never been agreeable to him and after the serious illness he had last year he has not been able to stand it any longer. That is the reason why his stay here and indeed his career is now coming to an untimely end. But although Mr. Greenway has found it too cold here in Iceland he can be assured, that he will leave a warm spot in the hearts of the many friends he has won here, a warm spot where we will cherish the memory of his hospitality and frinedship and good will.

During Mr. Greenway's time of service here there has arisen a very serious dispute between his country and ours. This is not the time nor the place to go into the merits of that case, which is of the utmost importance for us. It has not yet been possible to solve this problem, but it is no secret, that Mr. Greenway has done everything he could to clear the way for a satisfactory solution. We thank Mr. Greenway for his sympathy and understanding and wish him great happiness and success wherever he may go.

Our other guest of honour tonight is General Öen. He will only stay here for a short time. But we value highly, that he took the trouble to travel to our faraway northern country in the depth of winter. The Norwegian government did us a great favour when they according to our wish decided to send to Iceland a qualified adviser on military matters to work with the Icelandic government for some weeks. We have now been working with General Öen for some time and we have

found out, that the appointment of General Öen to this special mission is a very happy one. We admire greatly his grasp of the problems involved and his clarity of mind and patience in answering all the questions we have been asking.

We ask him to receive our thanks for the valuable work he is doing and our wishes for his wellbeing now and in the future.